

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 608/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **WORKTEX chránená dielňa s. r. o.**, Cabajská 10, Nitra, IČO 46 586 016, zastúpenej Dentons Europe CS LLP, organizačná zložka, Bottova 2A, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-18C/37/2021 (pôvodne sp. zn. 18C/37/2021) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-18C/37/2021 (pôvodne sp. zn. 18C/37/2021) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Navrhla prikázať mestskému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov a priznať finančné zadosťučinenie 15 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka sa domáhala poskytnutia primeranej náhrady za nútené obmedzenie jej vlastníckeho práva zo strany štátu, ktorý svojimi legislatívnymi opatreniami v súvislosti s pandemiou COVID-19 ustanovil zákaz vývozu a predaja osobných ochranných pomôcok. Vo veci došlo celkom trikrát k výmene zákonného sudcu. Argumentuje, že vo veci ňou podanej žaloby o náhradu škody proti štátu zo 7. júla 2021 ani po dvoch sťažnostiach predsedníčke súdu súd nenariadil pojednávanie (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.). Predsedníčka súdu pritom konštatovala prieťahy v konaní už 7. augusta 2023 (o druhej sťažnosti napriek uplynutiu zákonnej lehoty 30 dní nebolo v čase podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté).

3. Vo veci bolo napokon rozhodnuté na pojednávaní 9. októbra 2024, pričom proti rozhodnutiu bolo podané odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté. Vec teda nie je právoplatne skončená.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vzhľadom na okolnosti prípadu uznáva, že v posudzovanom konaní došlo k súdnym prieťahom, keď od 19. januára 2023 do 7. marca 2024 vtedajší okresný súd nekonal vo veci plynule, pričom prieťahy boli objektívne zapríčinené aj opakovanou zmenou zákonných sudcov.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Predmetom prieskumu ústavného súdu je posúdenie, či postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k sťažovateľkou tvrdenému porušeniu základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V obsahu ostatných dvoch práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť tak, ako to ústavný súd konštantne judikuje (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, zohľadňujúc nielen nečinnosť, ale aj nesústredenú činnosť konajúceho súdu (m. m. II. ÚS 579/2024 a tam uvedená judikatúra), sledujúc splnenie základnej povinnosti súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (bližšie pozri II. ÚS 584/2024).

7. Klasifikáciu prieťahov v konaní ako zbytočných s následným vyslovením alebo nevyslovením porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov ústavný súd posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada

aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

8. Z pohľadu kritéria právnej a skutkovej zložitosti prejednávanej veci ústavný súd konštatuje, že z doterajšieho priebehu napadnutého konania skutková či právna zložitosť veci nevyplýva. Sťažovateľka svojím správaním v napadnutom konaní neovplyvnila nežiaducim spôsobom jeho dĺžku.

9. Pokiaľ ide o samotný postup mestského (pôvodne okresného) súdu, z ústavnej sťažnosti a vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že konanie sa začalo doručením žaloby 7. júla 2021. Trvá už viac ako tri roky na súde prvej inštancie, kedy takýto stav judikatúra ústavného súdu kvalifikuje ako ústavne neakceptovateľný čas vybavenia veci na jednom stupni. Ústavný súd poukazuje najmä na zjavne neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu v období od 19. januára 2023 do 7. marca 2024.

10. Je evidentné, že pri postupnej výmene troch sudcov, keď každý z nich sa musel novo oboznamovať nielen s predmetnou vecou, ako hlavný dôvod nedostatočnej včasnosti vybavenia veci vystupuje nelichotivá personálna situácia už na pôvodnom okresnom súde. Ústavný súd už ale vyslovil, že systémové nedostatky pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (III. ÚS 103/2021).

11. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd uvádza, že k vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (napr. IV. ÚS 242/07, II. ÚS 418/2023). V napadnutom konaní ústavný súd splnenie týchto podmienok neidentifikoval, a preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4 tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

13. Ústavný súd neprikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov, s ohľadom na to, že mestský súd už vo veci rozhodol, pričom bolo proti rozhodnutiu podané odvolanie, o ktorom bude rozhodovať krajský súd (proti ktorému však ústavná sťažnosť nesmeruje).

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie 15 000 eur.

15. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

16. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania, neodôvodnenú nečinnosť súdu a predmet konania. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie 1 000 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (výrok 2 tohto nálezu) a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhoviel (výrok 4 tohto nálezu).

V.

Trovy konania

17. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania pred ústavným súdom v žiadanom rozsahu v celkovej sume 856,75 eur (bod 3 výroku nálezu). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľke priznal náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti).

18. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnomu zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

19. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu